

[J. Oskar Andersen.]

som bestaar af tre Huse, Biskopper, Præster og et Lægmandshus, er blevet enig om en Gudstjenesteordning. Den er katolicerende, siges der. Ja, det kan man ikke nægte den er, og det er fra et protestantisk Synspunkt meget beklageligt. Men naar det nu er deres Opfattelse derovre, saa maa man dog virkelig lade dem om det. Det kan ikke nytte, at vi ser misbilligende paa det, saaledes er altsaa den aandelige Udvikling i den engelske Statskirke i Øjeblikket. Men saa kommer dette Spørgsmaal paa Grund af et Punkt i den Lov, som har ordnet Forholdet mellem Stat og Kirke, ind til Parlamentet, og saa vover en Majoritet der, bestaaende af misfornøjede fra den anglikanske Kirke, af Dissenter — altsaa Personer, som er Medlemmer af en Række andre Kirkesamfund, der stadig har staaet som Konkurrenter, ja, ofte som Fjender overfor den engelske Statskirke — og af Folk, der hverken hører til det ene eller det andet Kirkesamfund, at ville bestemme, hvilken Gudstjenesteordning Medlemmerne af Statskirken skal bruge!

Jeg synes ærlig talt, at er der noget Argument, som maa tale stærkt til alles Bevidsthed om, at en saadan Tilstand er uholdbar og ganske hen i Vejret, antediluviansk kan man sige, saa er det netop det, der er sket ovre i den anglikanske Kirke: at man altsaa forkaster Selvbestemmelsesretten med Hensyn til Gudstjenesten i et Samfund. Hvis man blandede sig det mindste i f. Eks. Baptisternes Gudstjeneste, vilde de jo fare op og protestere paa det kraftigste. Men her skal altsaa Underhuset — svarende til, hvad der kan ske her i Rigsdagen efter den Ordning, vi har i Danmark, — bestemme, hvilken Gudstjenesteordning de Mennesker, der er Medlemmer af Statskirken, skal have.

Jeg forstaar ikke, hvorledes man kan kalde dette en god Ordning, og hvorledes man kan sige, at denne Ordning har virket godt og uden at træde det indre for nær. Jeg har tidligere vist, hvordan det Parti, som kalder sig Støtte for Folkekirken og nu netop vil optræde som Ridder for denne Folkekirke, Gang paa Gang har været lige ved at træffe Afgørelser af den Art paa vigtige Punkter, hvor det kun ved en energisk Modstand fra det konservative Folkepartis Side lykkedes at hindre dette, saa at man holdt sig paa de gamle Baner.

Naar der tales om, at man vil afbryde den Linie, som er Udviklingen fra 1849, Frihedslinien, saa vil jeg gøre opmærksom paa, at denne Linie blev brudt i 1881, den

Gang man første Gang med Tilslutning fra politisk Side sluttede sig til Askov-Adresserne, det vil sige de Adresser, som forlod den gamle Linie. Den gamle Linie bestaar deri, at man vil skabe Frihed indenfor Folkekirken, saaledes som man ønsker det fra kirkelig Side, uden at Folkekirken som Samfund bryder sammen. Men fra 1881 sagde man: Formaalet er dette at skabe en saadan Frihed i Folkekirken, at man tvinger de Mennesker, som er gammeldags troende, til at være i Samfund med dem, som de ikke kan anerkende som Brødre.

Det vil med andre Ord sige, at man der slog ind paa en helt ny Forstaaelse af, hvad Frihedsbegrebet vil sige, hvorefter dette betyder noget, der splitter, noget, der medfører det, som man maa kalde Independentisme, hvis der overhovedet skal være en Ordning i denne Folkekirke, men i Virkeligheden endda slet ikke det, for det vil medføre, at hver enkelt Menighed ogsaa vil deles i Grupper.

Fra det Øjeblik af var det ganske nødvendigt, at der kom en Retning frem, der maatte bekæmpe disse Lyster til at omdanne Folkekirken til en saadan borgerlig Indretning. Denne Retning, som jeg har den Ære at repræsentere, har ført til, at man omsider i voksende Grad forstaar herhjemme, at den omtalte Bevægelse nu er slaaet ned, den har tabt Slaget. Den maa nemlig strande paa, hvad sund Ræson siger, hvad Udviklingen i samtlige europæiske Lande, bortset fra Norge og Danmark, viser, og hvad endelig den aandelige Udvikling her i Danmark har ført frem.

Jeg kan derfor i høj Grad anbefale, at man slutter sig til dette Lovforslag. Jeg maa mene, som det ogsaa er blevet udtalt fra anden Side, at det er drøftet tilstrækkeligt, da det var fremme tidligere; og da det ogsaa nu bliver drøftet ved Behandlingen i Folketinget, ser jeg ikke nogen som helst Grund til at nedsætte et Udvalg angaaende Lovforslaget.

Hvis man fra nogen Side nærer Betæneligheder ved, at dette Udvalg, naar det blev nedsat, skulde trække sit Arbejde ud over en alt for lang Arbejdstid, tror jeg, ligesom det blev sagt fra socialdemokratisk Side, at det er ganske fejlagtigt. De to Retninger eller Partier, som nu er gaaet sammen om at faa det Udvalg, er begge lige interesserede i, at Arbejdet fremmes det mest mulige, og i det Øjeblik vi lægger Spørgsmaalet om Ejendomsretten til Kirkegodset til Side, tror jeg, ligesom det ærede Medlem Hr. Borgbjerg, at man i Løbet af et Aars Tid,